

Антоніна МИХАЛЬЧУК,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: Ірина ПАЦАЛЮК,
кандидат педагогічних наук, доцент
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль)*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНТЕРАКТИВНИХ СПОСОБІВ НАВЧАННЯ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ (СЕРЕДНЯ ОСВІТА)

Образотворче мистецтво є важливою складовою освітньої діяльності, яка розвиває креативність, критичне мислення та культурну свідомість учнів. Заняття мистецтвом навчають нестандартно мислити, знаходити нові рішення у мистецьких витворах, аналізі творів та навколишнього. Мистецтво як творчість дає можливість виражати почуття та ідеї, що розвиває індивідуальність і впевненість. Навички, набуті у процесі навчання, можуть покращити здібності в інших сферах, таких як математика, фізика, інформатика, література, мова тощо, завдяки розвитку просторового мислення, уважності, уяви та сприймання.

Система освіти, яка існувала донедавна, перестала влаштовувати усіх учасників освітнього процесу, відповідно, на цьому етапі українського шкільництва активно відбуваються реформи, які стосуються «...підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її Європейського вибору» [1, с. 3].

Згідно з вимогами законодавства України, відбувається «...суттєвий перехід від традиційного інформаційно-пояснювального навчання, яке фокусується на передачі готових знань, до компетентнісного навчання. Цей новий підхід передбачає використання інноваційних технологій і спрямований не тільки на засвоєння знань, але й на формування способів навчальної діяльності, а також на розвиток творчої та компетентної особистості, яка може успішно діяти в усіх сферах життя» [1, с. 3].

З огляду на сучасні реалії, вчитель повинен вносити в освітній процес нові методи подачі інформації, які змушують працювати уяву, фантазію, розвивають розумові, пізнавальні, творчі здібності, формують особистість. До таких методів належать інтерактивні, які стають невід'ємною частиною сучасного уроку. Саме інтерактивні методи покликані підвищити мотивацію

до навчання, розвивати критичне мислення, комунікативні навички та здатність до співпраці.

Дослідження проблеми використання інтерактивних технологій в образотворчому мистецтві описано у працях М. Кларен, Л. Масол, Л. Пироженко, О. Пометун, Н. Суворової, Н. Фомин та інших. Так, Л. Пироженко та О. Пометун, визначають умовну робочу класифікацію інтерактивних технологій за формами навчання, в яких реалізуються інтерактивні методи. Їх розподіляють на чотири групи, залежно від мети та форм організації діяльності:

- «інтерактивні технології кооперованого навчання (робота в парах, малих групах, акваріум, карусель);
- інтерактивні технології колективно-групового навчання (мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, case-метод);
- технології ситуативного моделювання (симуляційні або імітаційні ігри, громадські слухання, рольові ігри);
- технології опрацювання дискусійних питань (метод PRES, континуум, дискусія, дебати)» [3, с. 27].

М. Кларін класифікує інтерактивні методи навчання за принципом активності. Існують і інші класифікації. Водночас, при опануванні образотворчого мистецтва в середній освіті можна виділити кілька ключових інтерактивних технологій навчання, а саме:

- дискусії та обговорення – аналіз мистецьких творів, обговорення стилів і технік, що сприяє глибшому розумінню художніх концепцій і стилістичних особливостей;
- рольові ігри та симуляції – імітація професійних ролей, таких як художники, реставратори або куратори виставок, що дає можливість учням відчувати себе в реальних умовах професійної діяльності;
- метод проєктів – створення спільних художніх проєктів, організація виставок або арт-буків, що сприяє розвитку колективної творчості та управлінських навичок;
- кейси – аналіз реальних ситуацій з історії мистецтва або сучасної художньої практики, що допомагає зрозуміти практичні аспекти та контексти мистецької діяльності;

- брейнстормінг – колективне генерування ідей для творчих робіт чи мистецьких заходів, що стимулює креативність і спільне вирішення завдань;
- інтерактивні вправи.

Надзвичайно активно в освітній процес залучаються цифрові ресурси як засіб та технологія. До цифрових засобів належать цифрові інструменти (графічні планшети, інтерактивні дошки, сенсорні екрани, програми для цифрового малювання); онлайн-платформи (платформи для спільного творчого процесу, ресурси для створення мистецьких проєктів, віртуальні галереї, онлайн-виставки та музеї, доповнена реальність); мультимедіа (презентації, інтерактивні підручники, відеоуроки, відео анімацій і інтерактивних слайдів для демонстрації технік і стилів образотворчого мистецтва). Слід зауважити, що мультимедійні та віртуальні ресурси полегшують розуміння складних концепцій завдяки візуалізації та інтерактивній взаємодії. Технологія стосується специфіки використання означених засобів задля досягнення поставленої мети.

При плануванні освітньої діяльності з образотворчого мистецтва маємо враховувати переваги та недоліки використання інтерактивних методів у навчанні, особливо під час використання цифрових засобів.

До переваг відносимо: підвищення мотивації, розвиток навичок аналізу та синтезу, оцінки, критичного мислення, навичок співпраці тощо. Для вчителя – це можливість реалізації індивідуального підходу, швидкого зворотного зв'язку.

Серед недоліків – ризики поверхового вивчення матеріалу, зниження рівня живого спілкування, в окремих учнів виникає дискомфорт при виконанні завдань в інтерактивному середовищі.

Попри описане вище доцільно враховувати, що впровадження інтерактивних засобів навчання потребує значних фінансових інвестицій, як для придбання обладнання, так і для навчання педагога.

Підсумуємо. Інтерактивні методи навчання мають значний потенціал у сфері образотворчого мистецтва. Вони сприяють розвитку творчих, комунікативних та аналітичних здібностей учнів, водночас доцільне виважене їх упровадження в освітній процес.

Список використаних джерел:

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата зверення: 10.10.2024).
2. Вербицька О. Інтерактивні методи навчання предметів природничого циклу. *Початкова школа*. 2007. № 6. С. 25–27.
3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.